

NACRT

Na osnovu člana 252. tačka 12), a u vezi sa članom 178. stav (9) Zakona o osnovama sigurnosti prometa na cestama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13, 8/17, 89/17 i 9/18), ministar komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine, u saradnji sa organima nadležnim za obrazovanje, donosi

PRAVILNIK O STJECANJU ZVANJA INSTRUKTORA VOŽNJE MOTORNIH VOZILA

I. OPĆE ODREDBE

Član 1. (Predmet)

Ovim pravilnikom propisuju se uvjeti i način stjecanja zvanja instruktora vožnje motornih vozila (u daljnjem tekstu: instruktor vožnje), plan i program osposobljavanja i polaganja ispita, postupak izdavanja, izgled, važenje i produženje dozvole instruktora vožnje i način vođenja evidencije o položenim ispitima i izdatim dozvolama instruktora vožnje.

Član 2. (Nadležnost)

- (1) Osposobljavanje i organiziranje polaganja ispita kandidata za stjecanje zvanja instruktora vožnje obavlja organ entiteta, kantona i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine nadležan za obrazovanje (u daljnjem tekstu: nadležni organ), u skladu sa jedinstvenim planom i programom za Bosnu i Hercegovinu koji je dat u Prilogu broj 1. i čini dio ovog pravilnika.
- (2) Osposobljavanje iz stava (1) ovog člana i provođenje ispita iz stava (2) ovog člana održava se u martu, junu i septembru, u zavisnosti od broja zainteresiranih kandidata, a o čemu odlučuje nadležni organ.

Član 3. (Troškovi osposobljavanja i provođenja ispita i visina naknade za ispitnu komisiju)

Nadležni organ utvrđuje visinu troškova osposobljavanja za dobijanje dozvole instruktora vožnje, visinu troškova provođenja ispita za dobijanje dozvole instruktora vožnje i visinu naknade za ispitnu komisiju iz člana 10. ovog pravilnika.

II. OSPOSOBLJAVANJE ZA DOBIJANJE DOZVOLE INSTRUKTORA VOŽNJE

Član 4.
(Pristup osposobljavanju)

Pristup osposobljavanju za stjecanje zvanja instruktora vožnje ima lice (u daljnjem tekstu: kandidat) koje ispunjava sljedeće uvjete:

a) u pogledu stručne spreme:

- 1) je diplomirani inženjer prometa, cestovni smjer (VII stepen stručne spreme, najmanje 240 ECTS bodova) ili ima obrazovanje nastavno-pedagoškog smjera (VII stepen stručne spreme, najmanje 240 ECTS bodova);
- 2) je inženjer prometa, cestovni smjer (VI stepen stručne spreme, najmanje 180 ECTS bodova) ili ima obrazovanje nastavno-pedagoškog smjera (VI stepen stručne spreme, najmanje 180 ECTS bodova);
- 3) ima V stepen stručne spreme, cestovni smjer;
- 4) ima IV stepen stručne spreme.

- b) ima vozačku dozvolu, izdatu u Bosni i Hercegovini, za kategoriju za koju polaže ispit, izdatu prvi put najkasnije tri godine prije podnošenja prijave za osposobljavanje za stjecanje zvanja instruktora vožnje;
- c) ima ljekarsko uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti za vozača motornog vozila, ne starije od 12 mjeseci;
- d) da mu nije izrečena mjera sigurnosti ili zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom.

Član 5.
(Trajanje osposobljavanja)

(1) Osposobljavanje kandidata traje ukupno 55 nastavnih sati, i to:

- a) poznavanje propisa o sigurnosti prometa na cestama - 20 sati;
- b) prometna psihologija - 10 sati;
- c) pedagogija - 8 sati;
- d) metodika vožnje - 2 sata;
- e) poznavanje motornih vozila, uređaja i opreme - 15 sati.

(2) Po završenom osposobljavanju nadležni organ izdaje potvrdu na obrascu koji je dat u Prilogu broj 2. i čini dio ovog pravilnika.

Član 6.
(Izuzeca od obaveze osposobljavanja)

- (1) Diplomirani inženjer prometa i inženjer prometa cestovnog smjera nisu obavezni obaviti osposobljavanje iz prometne psihologije i poznavanja motornih vozila, uređaja i opreme.
- (2) Kandidat koji ima obrazovanje nastavno-pedagoškog smjera nije obavezan obaviti osposobljavanje iz pedagogije.
- (3) Kandidat koji posjeduje dozvolu instruktora vožnje neke od kategorija prilikom osposobljavanja za dobijanje dozvole instruktora vožnje za drugu kategoriju nije obavezan obaviti osposobljavanje iz pedagogije, metodike vožnje i prometne psihologije.
- (4) Kandidat koji se osposobljava za instruktora vožnje kategorije A a koji posjeduje dozvolu instruktora vožnje kategorije B nije obavezan obaviti osposobljavanje iz poznavanje propisa o sigurnosti prometa na cestama i poznavanje motornih vozila, uređaja i opreme.

III. ISPIT ZA DOBIJANJE DOZVOLE INSTRUKTORA VOŽNJE

Član 7.
(Ispitne cjeline)

Ispit za instruktora vožnje obuhvata ispite iz:

- a) poznavanja propisa o sigurnosti prometa na cestama (polaže se pismeno i usmeno);
- b) prometne psihologije (polaže se usmeno);
- c) pedagogije (polaže se usmeno);
- d) metodike vožnje (polaže se praktično);
- e) poznavanja motornih vozila, uređaja i opreme (polaže se usmeno);
- f) upravljanja motornim vozilom (polaže se praktično).

Član 8.
(Prijava ispita)

- (1) Prijava za polaganje ispita podnosi se nadležnom organu na obrascu koji je dat u Prilogu broj 3. i čini dio ovog pravilnika.
- (2) Uz prijavu iz stava (1) ovog člana prilaže se:
  - a) potvrda iz člana 5. stav (2) ovog pravilnika;
  - b) dokaz o plaćenim troškovima iz člana 3. ovog pravilnika.

Član 9.
(Mjesto i vrijeme održavanja ispita)

- (1) Nadležni organ utvrđuje da li kandidat ispunjava uvjete propisane zakonom i ovim pravilnikom i određuje mjesto i vrijeme polaganja ispita.
- (2) Nadležni organ obavještava podnositelja prijave iz člana 8. ovog pravilnika i ispitnu komisiju iz člana 10. ovog pravilnika o mjestu i vremenu polaganja ispita, najkasnije tri dana prije datuma polaganja ispita.

Član 10.
(Ispitna komisija)

- (1) Ispitnu komisiju imenuje nadležni organ za obrazovanje a čine je predsjednik, dva ispitivača za svaku ispitnu cjelinu i sekretar.
- (2) Za predsjednika komisije imenuje se lice koje najmanje tri godina ima licencu predavača teoretske nastave ili licencu ispitivača teoretske nastave.
- (3) Za ispitivača iz poznavanja propisa o sigurnosti prometa na cestama imenuje se lice koje ima licencu ispitivača teoretskog dijela ispita.
- (4) Za ispitivača iz prometne psihologije imenuje se diplomirani psiholog koji ima vozačku dozvolu najmanje tri godine.
- (5) Za ispitivača iz pedagogije imenuje se diplomirani andragog ili pedagog koji ima vozačku dozvolu najmanje tri godine.
- (6) Za ispitivača iz metodike vožnje imenuje se lice koje ima licencu ispitivača iz upravljanja motornim vozilom.
- (7) Za ispitivača iz poznavanja motornih vozila, uređaja i opreme imenuje se diplomirani inženjer prometa, cestovni smjer, ili diplomirani inženjer mašinstva, smjer motori i motorna vozila, koji ima vozačku dozvolu najmanje tri godine.
- (8) Za ispitivača iz upravljanja motornim vozilom imenuje se lice koje ima licencu za ispitivača upravljanja motornim vozilom one kategorije vozila za koju ispituje.
- (9) U komisiju ne mogu biti imenovana osuđivana lica i lica kojima je izrečena mjera sigurnosti ili zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom, što se dokazuje odgovarajućim uvjerenjem.
- (10) Nadležni organ donosi kodeks kojim se bliže uređuje ponašanje i odijevanje učesnika u procesu provođenja ispita.

Član 11.
(Izuzeće od obaveze polaganja ispita)

- (1) Kandidat koji ima dozvolu instruktora vožnje neke od kategorija prilikom polaganja ispita za dobijanje dozvole instruktora vožnje za drugu kategoriju ne polaže ispit iz prometne psihologije, pedagogije i metodike vožnje.
- (2) Ispit iz poznavanja propisa o sigurnosti prometa na cestama ne polaže kandidat koji polaže ispit za instruktora vožnje motornih vozila kategorije/potkategorije A/A1 a ima dozvolu za instruktora vožnje motornim vozilom B kategorije.

- (3) Kandidat koji ima dozvolu instruktora vožnje neke od kategorija/potkategorija prilikom polaganja ispita za dobijanje dozvole instruktora vožnje za kategoriju A ne polaže ispit iz poznavanja motornih vozila, uređaja i opreme.
- (4) Kandidat koji položi ispit za instruktora vožnje motornim vozilom:
  - a) kategorije A - ne polaže ispit za potkategoriju A1;
  - b) kategorije B - ne polaže ispit za potkategoriju B1 i kategoriju BE;
  - c) kategorije C - ne polaže ispit za potkategoriju C1;
  - d) kategorije CE - ne polaže ispit za potkategoriju C1E;
  - e) kategorije D - ne polaže ispit za potkategoriju D1;
  - f) kategorije DE - ne polaže ispit za potkategoriju D1E.
- (5) Diplomiran inženjer prometa, cestovni smjer, nije obavezan polagati ispit iz prometne psihologije i poznavanja motornih vozila, uređaja i opreme.
- (6) Lice koje ima obrazovanje nastavno-pedagoškog smjera (VII stepen stručne spreme, najmanje 240 ECTS bodova, i VI stepen stručne spreme, najmanje 180 ECTS bodova) nije obavezno polagati ispit iz pedagogije.

Član 12. **(Tok ispita)**

- (1) Prije početka ispita komisija utvrđuje identitet kandidata uvidom u identifikacioni dokument (lična karta, pasoš) i daje detaljno uputstvo o načinu rješavanja testova te drugim pitanjima bitnim za provođenje ispita.
- (2) Tokom ispita iz upravljanja motornim vozilom komisija iz člana 10. ovog pravilnika utvrđuje da li je kandidat za instruktora vožnje stekao potrebno znanje i vještine za upravljanje vozilom u datim prometnim uvjetima.
- (3) Tokom ispita iz metodike vožnje komisija utvrđuje da li kandidat za instruktora vožnje posjeduje metodički pristup prenošenja znanja u radu sa kandidatom.
- (4) Za vrijeme ispita kandidat ne smije na testovnom listiću vršiti bilo kakve ispravke, a u slučaju potrebe, na zahtjev kandidata, daje se novi testovni listić, što se konstatira u zapisniku iz člana 19. ovog pravilnika.
- (5) Osim testa i testovnog listića, kandidat na stolu može imati samo identifikacioni dokument, pribor za pisanje i naočale.
- (6) Kandidat koji položi ispit iz poznavanja propisa o sigurnosti prometa na cestama, a ne položi ispit iz nekih drugih oblasti iz člana 7. Pravilnika, može ponoviti polaganje ispita iz tih oblasti dva puta, a ako ni tada ne položi ispit, smatra se da nije položio ispit u cjelini.
- (7) Kandidat koji je tri puta polagao ispit iz neke od ispitnih cjelina a nije ga položio može ponovo pristupiti polaganju ispita te ispitne cjeline istekom šest mjeseci od dana posljednjeg neuspjelog polaganja.

Član 13.
(Nepristupanje, odustajanje i udaljavanje sa ispita)

- (1) Kandidat ima pravo, najkasnije 24 sata prije početka ispita, iz opravdanih razloga, odgoditi ispit i bez ponovnog plaćanja naknade pristupiti polaganju ispita u novom terminu.
- (2) Ukoliko kandidat na vrijeme ne odjavi ispit, ne pristupi ispitu ili odustane od već započetog ispita, smatrat će se da ispit nije položio.
- (3) Izuzetno od st. (1) i (2) ovog člana, ako kandidat ne pristupi ispitu a iz opravdanih razloga nije pravovremeno odgodio ispit, dužan je priložiti dokumente kojim dokazuje opravdanost razloga za otkazivanje ili nepristupanje ispitu, a o čemu odlučuje predsjednik komisije. Ako se utvrdi da kandidat iz opravdanih razloga nije pristupio ispitu, može bez ponovnog plaćanja naknade pristupiti polaganju ispita u novom terminu.
- (4) Komisija udaljava kandidata sa ispita i smatra se da nije položio ispit ukoliko kandidat:
  - a) ometa rad komisije i ostalih kandidata;
  - b) oštećuje imovinu ili materijalna dobra;
  - c) koristi nedozvoljena sredstva (udžbenike, bilješke, nedopuštena tehnička sredstva);
  - d) na drugi način ometa ispit.
- (5) Ukoliko se utvrdi da je kandidat stekao pravo polaganja ispita na osnovu lažne isprave ili na osnovu neistinitih navoda iz prijave, nadležni organ poništava položeni ispit, a izdata dozvola se oduzima.
- (6) U slučajevima iz st. (4) i (5) nadležni organ može kandidatu privremeno zabraniti pristupanje osposobljavanju i polaganju ispita za instruktora vožnje motornih vozila na period do šest mjeseci.

Član 14.
(Ispit iz poznavanja propisa o sigurnosti prometa na cestama)

- (1) Testove za polaganje ispita priprema i izdaje nadležni organ, koristeći katalog testovnih pitanja za polaganje ispita za vozače motornih vozila koji je jedinstven za cijelo područje Bosne i Hercegovine.
- (2) Ispit iz poznavanja propisa polaže se pisanim putem, rješavanjem pitanja iz dodijeljenog testa unošenjem odgovora u testovni list, odnosno korištenjem računara ukoliko su za to ispunjeni uvjeti, i usmeno nakon položenog pismenog dijela.
- (3) Test na ispitu iz poznavanja propisa o sigurnosti prometa na cestama za instruktora vožnje motornim vozilima A i B kategorije sadrži 70 pitanja i traje maksimalno 70 minuta.

- (4) Test na ispitu iz poznavanja propisa o sigurnosti prometa na cestama za instruktora vožnje za ostale kategorije/potkategorije motornih vozila sadrži 90 pitanja i traje maksimalno 90 minuta.
- (5) Kandidat koji na pismenom dijelu ispita na osnovu tačnih odgovora ostvari najmanje 90% od ukupnog broja mogućih bodova stječe pravo polaganja usmenog dijela ispita.
- (6) Testovi za polaganje ispita sadrže pitanja sa jednim i više tačnih odgovora koja su vrednovana određenim brojem bodova, u zavisnosti od značaja pitanja.
- (7) Kandidat koji ne položi ispit iz poznavanja propisa o sigurnosti prometa na cestama ne može pristupiti polaganju ispita iz ostalih oblasti i smatrat će se da nije položio ispit.
- (8) Ispit iz poznavanja propisa o sigurnosti prometa na cestama važi godinu dana od dana položenog ispita, a u sklopu polaganja ispita iz ostalih područja (oblasti) za stjecanje zvanja instruktora vožnje.

Član 15.
(Usmeni dio ispita)

- (1) Na usmenom dijelu ispita kandidat izvlači listić sa pitanjima.
- (2) Listić iz poznavanja propisa o sigurnosti prometa na cestama sadrži četiri pitanja.
- (3) Listići iz prometne psihologije, pedagogije i poznavanja motornih vozila sadrže po tri pitanja.
- (4) Listići sa pitanjima za usmeni dio ispita i testovi za polaganje predstavljaju službenu tajnu.

Član 16.
(Ispit iz upravljanja motornim vozilom i metodike vožnje)

- (1) Ispit iz upravljanja motornim vozilom polaže kandidat koji je položio ispit iz poznavanja propisa o sigurnosti prometa na cestama.
- (2) Kandidat koji polaže ispit iz upravljanja motornim vozilom za:
  - a) potkategoriju C1 - prethodno polaže ispit iz upravljanja za kategoriju B;
  - b) kategoriju C - prethodno polaže ispit iz upravljanja za kategoriju B;
  - c) potkategoriju D1 - prethodno polaže ispit iz upravljanja za kategoriju B;
  - d) kategoriju D - prethodno polaže ispit iz upravljanja za kategoriju B.
- (3) Ispit iz upravljanja motornim vozilom kategorije/potkategorije A/A1, B i B1 traje najmanje 25 minuta a za ostale kategorije i potkategorije motornih vozila najmanje 35 minuta i obavlja se korištenjem obrasca za polaganje ispita iz upravljanja za vozače motornih vozila. Izgled obrasca dat je u Prilogu broj 4. i čini dio ovog pravilnika.

- (4) Ispit iz metodike vožnje traje najmanje 25 minuta i polaže se na vozilu B kategorije nakon položenog usmenog dijela ispita iz pedagogije.
- (5) Ispit se obavlja na javnoj cesti u naselju i van naselja koja ispunjava prometno-tehničke uvjete za osposobljavanje iz upravljanja motornim vozilom na javnoj cesti.
- (6) Ako se prilikom polaganja ispita iz metodike vožnje ne osigura lice za vozača, jedan od članova komisije obavlja ulogu vozača.
- (7) Kada kandidat polaže ispit iz upravljanja za kategoriju/potkategoriju A/A1, ispitivač ga prati drugim vozilom i izdaje uputstva komunikatorom.

Član 17.
(Greške na ispitu iz metodike vožnje)

- (1) Komisija je dužna evidentirati eliminatorne greške kandidata i greške koje se kumuliraju.
- (2) Eliminatorne greške su:
  - a) izvođenje radnje koja predstavlja neposrednu opasnost u vožnji zbog koje je drugi učesnik u prometu primoran poduzeti neku od izbjegavajućih radnji vozilom;
  - b) postupanje suprotno prometnim pravilima i prometnoj signalizaciji;
  - c) izlazak vozilom izvan gabarita prometnice;
  - d) pogrešna upotreba komandi vozila u pokretu ako je izazvalo neposrednu opasnost;
  - e) neuspješno pokretanje vozila na putu sa usponom od 8 do 16%;
  - f) neuspješno parkiranje vozila na parking prostoru ili površini određenoj za zaustavljanje na dijelu kolovoza.
- (3) Osim postupanja iz stava (2) ovog člana, u greške koje se kumuliraju spadaju sva ostala odstupanja od propisanih postupaka i pojedinih radnji upravljanja motornim vozilom u prometu propisanih Zakonom o osnovama sigurnosti prometa na cestama u Bosni i Hercegovini, ovim pravilnikom i programom ispita upravljanja motornim vozilom.

Član 18.
(Ocjena ispita)

Ispit se ocjenjuje sa "položio/položila" ili "nije položio/nije položila".

Član 19.
(Zapisnik)

- (1) O polaganju ispita vodi se zapisnik koji sadrži:
  - a) redni broj registra o polaganju ispita;
  - b) ime i prezime kandidata;

- c) ime i prezime predsjednika i članova ispitne komisije;
  - d) datum i mjesto polaganja ispita;
  - e) broj testa i pitanja, ocjenu komisije za svaku ispitnu cjelinu iz člana 6. ovog pravilnika i opću ocjenu da li je kandidat položio ispit ili ne.
- (2) Zapisnik potpisuje predsjednik i članovi ispitne komisije koji su prisustvovali ispit.
- (3) U zapisnik se prilažu rješenja testova i upisuju pitanja koja je kandidat imao na usmenom dijelu ispita, kao i obrazac sa ispita iz upravljanja motornim vozilom.
- (4) Izgled zapisnika dat je u Prilogu broj 5. i čini dio ovog pravilnika.

Član 20.

(Vozilo za polaganje ispita)

- (1) Kandidat je dužan osigurati vozilo za polaganje ispita iz člana 16. ovog pravilnika koje ispunjava propisane tehničke uvjete i standarde u pogledu dimenzije, mase, osovinskog opterećenja, uređaja i opreme, kako slijedi:
- a) kategorija A, motocikl, čija zapremina motora premašuje 125 cm^3 , snage iznad 11 KW, a najviše 25 KW, koji je sposoban razviti brzinu od najmanje 100 km/h;
  - b) kategorija B, putničko motorno vozilo, ne starije od 12 godina koje ima:
    - 1) najveću dozvoljenu masu manju od 3.500 kg;
    - 2) više od tri, a manje od devet sjedišta;
    - 3) više od troja vrata;
    - 4) sposobnost razviti brzinu od najmanje 100 km/h;
  - c) kategorija BE, skupovi vozila čija se vučna vozila ubrajaju u kategoriju B, a priključna vozila imaju najveću dopuštenu masu preko 750 kg koja nije veća od mase vučnoga vozila bez tereta, a ukupna dopuštena masa vučnog i priključnog vozila nije veća od 3.500 kg. Skup vozila treba biti sposoban razviti brzinu vožnje od najmanje 80 km/h;
  - d) kategorija C, motorna vozila za prijevoz robe, čija je najveća dozvoljena masa veća od 7.500 kg i ima opremu za automatsku registraciju podataka (tahograf), samo u svrhu osposobljavanja;
  - e) kategorija CE, skupovi vozila čija se vučna vozila ubrajaju u kategoriju C, a priključna vozila imaju najveću dozvoljenu masu veću od 750 kg, a nosivost minimalno 3.000 kg;
  - f) kategorija D, motorna vozila za prijevoz lica, koja osim sjedišta za vozača imaju:
    - 1) više od osam sjedišta;
    - 2) dužinu najmanje 10 m, a širinu najmanje 2,4 m;
    - 3) sposobnost razviti brzinu od najmanje 80 km/h;
    - 4) opremu za automatsku registraciju podataka (tahograf), samo u svrhu osposobljavanja;

g) kategorija DE, skupovi vozila sposobni razviti brzinu vožnje od najmanje 80 km/h čija se vučna vozila ubrajaju u kategoriju D a prikjučna vozila se ne koriste za prijevoz lica i imaju:

- 1) najveću dozvoljenu masu veću od 750 kg;
- 2) zatvoren tovarni prostor, najmanje 2 m širine i 2 m visine;

h) potkategorija A1, laki motocikl sa dva točka bez prikolice, čija je radna zapremina motora od 80 do 125 cm³, snaga ne prelazi 11 KW, a u stanju je ostvariti brzinu istu ili veću od 80 km/h;

i) potkategorija B1, tricikl i četvorocikl;

j) potkategorija C1, motorna vozila za prijevoz robe, čija je najveća dozvoljena masa veća od 4.000 kg, a manja od 7.500 kg, sposobna razviti brzinu od najmanje 80 km/h, opremljena sistemom za automatsku registraciju podataka (tahograf), samo u cilju edukacije;

k) potkategorija C1E, skup vozila dug najmanje 8 m i sposoban razviti brzinu od najmanje 80 km/h, čija se vučna vozila ubrajaju u potkategoriju C1, a priključna vozila imaju najveću dozvoljenu masu veću od 2.000 kg, s tim da najveća dozvoljena masa skupa vozila ne prelazi 12.000 kg i da najveća dozvoljena masa prikličnog vozila ne prelazi masu neopterećenog vučnog vozila;

l) potkategorija D1, motorna vozila koja služe za prijevoz lica i koja, osim sjedišta za vozača, imaju više od osam a ne više od 16 sjedišta;

m) potkategorija D1E, skupovi vozila čija se vučna vozila ubrajaju u potkategoriju D1 i imaju širinu najmanje 2,4 m, a priključna vozila imaju najveću dozvoljenu masu veću od 750 kg, s tim da najveća dozvoljena masa ovog skupa vozila ne prelazi 12.000 kg, a najveća dozvoljena masa prikličnog vozila ne prelazi masu neopterećenog vučnog vozila i da se priključno vozilo ne koristi za prijevoz lica.

(2) Za polaganje ispita iz upravljanja motociklom kategorije/potkategorije A/A1 kandidat je obavezan, uz motocikl na kojem se polaže ispit, osigurati komunikator i vozilo koje će ga pratiti prilikom ispita.

(3) Za vozila iz stava (1) ovog člana, u slučaju skupa vozila, vučna vozila moraju ispunjavati uvjete propisane stavom (1) ovog člana, a koji se odnose na kategorije i potkategorije tog vučnog vozila.

(4) Nadležni organ tablom označava vozilo kojim se obavlja ispit iz metodike vožnje i upravljanja.

(5) Tabla za označavanje vozila koje se koristi za ispit je bijele boje, dimenzija 400x150 mm i na njoj je crvenom bojom ispisan tekst "Ispit u toku".

(6) Tabla se postavlja na najvišem dijelu vozila B kategorije, a na vozilima drugih kategorija i potkategorija sa kabinom postavlja se na krovu kabine vozila.

(7) Izgled table prikazan je na obrascu koji je Prilog broj 6. i čini dio ovog pravilnika.

Član 21.
(Prigovori i žalbe)

- (1) Kandidat ima pravo podnijeti pisani prigovor na postupak provođenja ispita i ponašanja ispitivača tokom ispita u roku od tri dana od dana saopćavanja rezultata ispita.
- (2) O prigovoru iz stava (1) ovog člana odlučuje predsjednik komisije u roku od osam dana.
- (3) Protiv odluke predsjednika komisije iz stava (2) ovog člana kandidat ima pravo žalbe nadležnom organu u roku od osam dana.
- (4) Nadležni organ je dužan riješiti žalbu iz stava (3) ovog člana u roku od 30 dana.
- (5) U slučaju osnovanosti žalbe, kandidatu se određuje rok za polaganje ispita bez plaćanja naknade za polaganje.

IV. IZDAVANJE DOZVOLE INSTRUKTORA VOŽNJE

Član 22.
(Izdavanje dozvole instruktora vožnje)

- (1) Nadležni organ, pred čijom komisijom je kandidat prisustvovao osposobljavanju i položio sve ispitne cjeline, nakon podnesenog zahtjeva, izdaje dozvolu instruktora vožnje.
- (2) Dozvola se izdaje na jeziku kandidata, odnosno jednom od jezika u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini.
- (3) Dozvola se izdaje na period važenja od pet godina, sa mogućnošću produženja i važi na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.
- (4) U slučaju da je vozačka dozvola instruktora vožnje izdata na period važenja od tri godine, dozvola instruktora vožnje važi pet godina od dana izdavanja, pod uvjetom da njegova vozačka dozvola nakon isteka tri godine bude produžena, odnosno bude mu izdata nova vozačka dozvola.
- (5) Lice kojem je izdata dozvola instruktora vožnje iz stava (1) ovog člana mora ispunjavati propisane uvjete za vrijeme važenja dozvole.

Član 23.
(Produženje dozvole)

- (1) Uz zahtjev za produženje dozvole instruktora vožnje prilaže se:
  - a) uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti koje ne može biti starije od 12 mjeseci;
  - b) potvrda o učestvovanju na najmanje tri stručna usavršavanja, u trajanju od najmanje pet sati, koja organizira nadležni organ u periodu od izdavanja dozvole instruktora vožnje do podnošenja zahtjeva za produženje važenja dozvole instruktora vožnje;
  - c) dokaz da licu nije izrečena mjera sigurnosti ili zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom.

- (2) Važeća dozvola instruktora vožnje koju je izdao nadležni organ druge zemlje može se zamijeniti dozvolom instruktora vožnje Bosne i Hercegovine, uz prethodno položen ispit iz poznavanja propisa o sigurnosti prometa na cestama, prema programu ovog pravilnika.

Član 24.
(Izgled dozvole)

- (1) Dozvola za instruktora vožnje je svijetloroze boje, dimenzija 85x55 mm.
- (2) Na prednjoj strani dozvole je:
- a) utisnut grb Bosne i Hercegovine i entiteta ili Brčko distrikta Bosne i Hercegovine;
  - b) naziv nadležnog organa koji izdaje dozvolu;
  - c) naziv "Dozvola instruktora vožnje";
  - d) redni broj registra;
  - e) ime i prezime, broj lične karte, JMBG;
  - f) fotografija instruktora vožnje.
- (3) Na poleđini dozvole je:
- a) oznaka kategorije za koju se izdaje dozvola;
  - b) datum izdavanja;
  - c) period važenja;
  - d) pečat i potpis ovlaštenog lica.
- (4) Izgled dozvole instruktora vožnje dat je na obrascu u Prilogu broj 7. i čini dio Pravilnika.

V. VOĐENJE EVIDENCIJE

Član 25.
(Registar)

- (1) Nadležni organ vodi registar o provedenoj obuci, položenim ispitima i izdatim dozvolama instruktora vožnje.
- (2) Registri iz stava (1) ovog člana vode se na obrascima koji su dati u prilogima broj 8. i 9. koji čine dio Pravilnika.
- (3) Registar se zaključuje na kraju kalendarske godine i čuva se kao dokument trajne vrijednosti.
- (4) Ostala dokumentacija čuva se dvije godine.

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 26. (Važenje dozvole)

Dozvole vozača-instruktoru izdate u skladu sa odredbama Pravilnika o stjecanju zvanja vozača-instruktoru motornih vozila ("Službeni glasnik BiH", br. 15/07 i 41/07) važe do isteka roka na koji su izdate.

Član 27. (Prilozi Pravilnika)

Obrasce koji su u prilogima i čine dio Pravilnika izdaje nadležni organ.

Član 28. (Započeto osposobljavanje i ispiti)

- (1) Kandidati za instruktora vožnje koji su osposobljavanje za instruktora vožnje započeli prema odredbama Pravilnika o stjecanju zvanja vozača-instruktoru motornih vozila ("Službeni glasnik BiH", br. 15/07 i 41/07) završit će osposobljavanje prema odredbama propisa koji je bio na snazi u vrijeme započinjanja osposobljavanja.
- (2) Ispiti započeti prema odredbama Pravilnika o stjecanju zvanja vozača-instruktoru motornih vozila ("Službeni glasnik BiH", br. 15/07 i 41/07) okončat će se prema odredbama propisa koji je bio na snazi u vrijeme početka ispita osposobljavanja, a najkasnije godinu dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Član 29. (Prestanak važenja propisa)

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje važiti Pravilnik o stjecanju zvanja vozača-instruktoru motornih vozila ("Službeni glasnik BiH", br. 15/07 i 41/07).

Član 30. (Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu prvog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj:
Sarajevo, _____ 2018. godine

MINISTAR
Mr. Ismir Jusko

**PLAN I PROGRAM ISPITA ZA OSPOSOBLJAVANJE I POLAGANJE ISPITA ZA STJECANJE
ZVANJA INSTRUKTORA VOŽNJE MOTORNIH VOZILA**

I. PROPISI O SIGURNOSTI PROMETA NA CESTAMA

A) Sadržaj programa za motorna vozila A1, A, B1, B i BE kategorije/potkategorije

1) Opća pitanja:

- Vrsta propisa o sigurnosti prometa (međunarodne konvencije), ZOSP i prateći propisi, odluke skupština i općina;
- Ceste - njihova podjela, održavanje i korištenje;
- Pojedini izrazi u cestovnom prometu.

2) Pravila prometa na cestama:

- Opća pravila;
- Radnje vozilom u prometu;
- Uključivanje vozila u promet i promjena načina i smjera kretanja;
- Kretanje vozila po cesti;
- Brzina kretanja;
- Skretanje;
- Prvenstvo prolaza;
- Promet na raskrsnici;
- Mimoilaženje;
- Naizmjenično propuštanje vozila;
- Preticanje i obilaženje;
- Zvučni i svjetlosni znaci upozorenja;
- Zaustavljanje i parkiranje;
- Posebne mjere kod zaustavljanja i parkiranja;
- Presijecanje kolone pješaka;
- Vučenje vozila;
- Upotreba svjetala u prometu;
- Odstojanje između vozila;
- Promet tramvaja i drugih vozila na šinama;
- Promet bicikla, bicikla sa motorom i tricikla;
- Promet traktora;
- Promet radnih mašina i motokultivatora;
- Promet zaprežnih vozila;

- Kretanje pješaka, biciklista i jahača;
- Obaveze vozača prema pješacima;
- Promet na prijelazu ceste preko željezničke pruge;
- Promet na autocesti i cesti rezerviranoj za promet motornih vozila;
- Promet u tunelu;
- Vozila pod pratnjom;
- Vozila sa pravom prvenstva prolaza;
- Prijevoz lica i tereta vozilima na motorni pogon i priključnim vozilima;
- Probne vožnje;
- Sportske i druge priredbe na cesti;
- Dječije igre na cesti.

3) Prometni znakovi:

- Postavljanje prometnih znakova i njihova podjela;
- Znakovi opasnosti;
- Znakovi izričitih naredbi;
- Znakovi obavještenja;
- Svjetlosni prometni znakovi;
- Oznake na kolovozu;
- Dopunske table uz prometne znakove;
- Obilježavanje prijelaza ceste preko željezničke pruge;
- Obilježavanje radova na cesti;
- Znaci koje daju ovlaštena lica.

4) Dužnosti u slučaju prometne nezgode:

- Dužnosti lica koja su učestvovala u prometnoj nezgodi;
- Dužnosti lica koja su se zatekla na mjestu prometne nezgode;
- Dužnosti lica koja su naišla na mjesto nezgode;
- Dužnosti zdravstvene ustanove koja je obaviještena o nezgodi ili je primila na liječenje lica povrijeđena u nezgodi.

5) Vozači:

- Pravo na upravljanje vozilom;
- Osposobljavanje kandidata za vozače;
- Polaganje vozačkog ispita;
- Vozačka dozvola (uvjeti za dobijanje);
- Kategorije vozila;
- Važenje vozačke dozvole;
- Oduzimanje vozačke dozvole;

- Zdravstveni pregledi vozača;
- Trajanje upravljanja motornim vozilom.

6) Instruktori vožnje:

- Uvjeti za polaganje ispita za instruktora vožnje;
- Način polaganja ispita za instruktora vožnje;
- Evidencije o dozvolama za instruktora vožnje;
- Važenje i produžavanje važenja dozvole za instruktora vožnje;
- Oduzimanje dozvole za instruktora vožnje.

7) Vozila:

- Opće odredbe;
- Registriranje motornih i priključnih vozila;
- Tehnički pregled vozila;
- Motorna vozila sa pogonom na tečni gas.

8) Posebne mjere sigurnosti:

- Utvrđivanje alkoholiziranosti učesnika u prometu;
- Oduzimanje vozačke dozvole;
- Upućivanje vozača na provjeru znanja iz poznavanja propisa o sigurnosti prometa;
- Isključivanje vozača iz prometa;
- Upućivanje vozila na vanredni tehnički pregled.

9) Unutrašnja kontrola

10) Prijevoz opasnih materija u cestovnom prometu:

- Osnovni propisi;
- Vrste opasnih materija;
- Pakiranje opasnih materija;
- Utovar i istovar opasnih materija;
- Prijevoz opasnih materija (eksplozivnih materija, gasova, zapaljivih tečnosti, radioaktivnih materija).

11) Odgovornost vozača i drugih učesnika u prometu:

- Krivična odgovornost;
- Odgovornost za prekršaje propisa o sigurnosti prometa na cestama.

12) Osnovni pojmovi o osiguranju vozila - obavezno osiguranje

B) Sadržaj i program za motorna vozila C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D i DE kategorije i potkategorije

Sadržaj i program za motorna vozila C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D i DE obuhvata, pored programa predviđenog za instruktore vožnje na motornim vozilima A1, A, B1, B i BE kategorije i potkategorije, sljedeće:

- 1) Propisi o prijevozu opasnih materija:
  - Uvjeti koje moraju ispunjavati vozila kojima se prevoze eksplozivne materije, dužnosti vozača, označavanje vozila, oprema vozila, brzina kretanja, mjere opreznosti pri prijevozu, postupak u slučaju pojave požara, postupak u slučaju kvara na vozilu;
  - Uvjeti koje moraju ispunjavati vozila kojima se prevoze zapaljive tečnosti, dužnosti vozača, označavanje vozila, punjenje sudova, brzina kretanja, mjere opreznosti, postupak u slučaju pojave požara;
  - Uvjeti koje moraju ispunjavati vozila kojima se prevoze radioaktivne materije, fisibilne materije, nagrizajuće materije i otrovne materije, dužnosti vozača, označavanje vozila, mjere opreznosti pri prijevozu.
- 2) Propisi o zdravstvenim uvjetima koje moraju ispunjavati vozači, radnom vremenu i odmorima vozača i o vođenju evidencije o radnom vremenu i odmorima vozača.
- 3) Odredbe međunarodnih konvencija o uvjetima koje sa stanovišta sigurnosti prometa moraju ispunjavati vozači i vozila da bi mogli učestvovati u međunarodnom cestovnom prometu.
- 4) Propisi o prijevozu u međunarodnom cestovnom prometu.
- 5) Propisi o prijevozu putnika i robe motornim vozilima C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D i DE kategorije i potkategorije koji su značajni sa stanovišta sigurnosti prometa.

II. SADRŽAJ PROGRAMA ZA ISPIT IZ PROMETNE PSIHOLOGIJE

- 1) Psihologija i njena primjena u prometu - uvodne napomene.
- 2) Osnovni psihički procesi:
  - Osjećaji (osjeti);
  - Opažanja (iluzije, halucinacije);
  - Predstave;
  - Pažnja;
  - Emocije;
  - Mišljenje;

- Refleksi;
  - Učenje, pamćenje, navike.
- 3) Psihologija ličnosti:
- Šta je to ličnost;
  - Osobine ličnosti;
  - Temperament;
  - Karakter;
  - Osobine ličnosti i karakteristike ponašanja vozača.
- 4) Sposobnosti:
- Fizičke;
  - Čulne;
  - Psihomotorne;
  - Intelektualne.
- 5) Umor vozača:
- Šta uvjetuje pojavu umora, trajanje i vrijeme rada i umor;
  - Kako se umor ispoljava kod vozača, subjektivni i objektivni znaci umora;
  - Utjecaj odmora i spavanja na sprečavanje pojave umora;
  - Monotonija i njeno sprečavanje.
- 6) Funkcija vida u sistemu upravljanja motornim vozilom:
- Organ vida, dnevno i noćno viđenje;
  - Osnovne funkcije i karakteristike vida;
  - Oštrina centralnog i perifernog vida, širina vidnog polja, procjena rastojanja, raspoznavanje boja;
  - Utjecaj funkcionalnih nedostataka i anomalija vida na efikasnost upravljanja vozilom;
  - Noćna vožnja i zasljepljivanje.
- 7) Utjecaj alkohola, nikotina i drugih medikamenata na vozača:
- Utjecaj alkohola, psihofizički efekti alkohola, efekti alkohola na upravljanje vozilom;
  - Nikotin, ugljenmonoksid i efikasnost upravljanja vozilom;
  - Utjecaj raznih droga na ponašanje vozača.
- 8) Utjecaj vanjskih uvjeta na vozača:
- Fizičko-klimatski uvjeti: temperatura, buka, vibracije;
  - Osvjetljenost cesta i svjetlosni uređaji vozila;

- Sistem signalizacije i prometni znakovi na cesti;
- Sjedište, komandni i kontrolni uređaj vozila;
- Obim, intenzitet i struktura prometa.

III. SADRŽAJ I PROGRAM ZA ISPIT IZ PEDAGOGIJE

(Osnovi teorije obuke-didaktika)

1) Osnovni principi obučavanja:

- Svrha, potreba i vrijednost poznavanja osnovnih didaktičkih principa u radu instruktora;
- Didaktički principi koji u radu instruktora dolaze pretežno do izražaja:
  - a) Princip očiglednosti;
  - b) Princip povezanosti teorije sa praksom;
  - c) Princip sistematičnosti i postepenosti;
  - d) Princip svjesne aktivnosti;
  - e) Princip racionalizacije i ekonomičnosti;
  - f) Princip individualizacije;
  - g) Princip trajnosti znanja, umješnosti i navika;
- Primjena didaktičkih principa u praktičnom radu instruktora.

2) Nastavne metode:

- Usmeno izlaganje nastavnika (instruktora);
- Metoda pokazivanja (demonstriranje) radnji, dijelova (njihove funkcije i uzajamna povezanost) šema i crteža (razne situacije);
- Metoda razgovora i njegova funkcija u toku obučavanja;
- Primjena nastavnih metoda u praksi, povezanost nastavnih metoda u obučavanju.

3) Nastavni oblici:

- Frontalni oblik;
- Grupni oblik;
- Individualni oblik;
- Primjena oblika nastave u raznim praktičnim i teoretskim situacijama.

4) Nastavna sredstva:

- Demonstraciona sredstva (slike, karte, crteži, šeme i dr.);

- Primjena nastavnih sredstava u praksi instruktora.
- 5) Nastavni čas:
- Čas kao osnovni organizacioni oblik nastavnog rada;
  - Čas upoznavanja sa novim gradivom;
  - Čas uopćavanja i sistematizacije stečenih znanja i navika;
  - Čas primjene usvojenih znanja i navika;
  - Čas ponavljanja i provjeravanja;
  - Kombinirani čas;
  - Primjena raznih tipova časova u raznim situacijama, faze pojedinih tipova nastavnih časova;
  - Tipovi i organizacija nastavnih časova;
  - Analiza određenog časa;
  - Raspored časova.
- 6) Pripremanje instruktora za nastavu:
- Planiranje nastavnog rada u određenom periodu obučavanja (sadržaj, struktura, vremenski raspored);
  - Pripremanje za grupne časove i za pojedini čas (sadržaj časa).
- 7) Provjeravanje, ocjenjivanje i evidentiranje napredovanja:
- Tekuće provjeravanje i ocjenjivanje kvaliteta primjene stečenih znanja i navika;
  - Završno provjeravanje i ocjenjivanje na kraju određenih etapa obučavanja;
  - Zahtjevi usmenog i pismenog provjeravanja i ocjenjivanja;
  - Struktura i potreba evidentiranja napredovanja.
- 8) Nastavnik-instruktor:
- Ličnost nastavnika-instruktora;
  - Rad na ličnom usavršavanju.

IV. PROGRAM ISPITA IZ POZNAVANJA MOTORNIH I PRIKLJUČNIH VOZILA

a) Sadržaj programa za motorna vozila A1, A, B1, B, BE kategorije i potkategorije:

- Osnovni pojmovi o radu motora sa unutrašnjim sagorijevanjem: takt, ciklus rada, zapremina (radna, kompresiona i ukupna);
- Stepen kompresije motora;

- Snaga motora i od čega zavisi;
- Motori: uloga i vrste, glavni dijelovi motora, princip rada četverotaktnog motora;
- Stublina (cilinder): uloga;
- Klip, klipnjača, radilica sa zamajcem: uloga, način podmazivanja i način rada;
- Ventilski uređaj: uloga i način rada;
- Hlađenje motora: potreba, vrste, osnovni dijelovi uređaja za hlađenje vodom, uloga termostata, hlađenje zrakom;
- Podmazivanje motora: potreba, vrste, zamjena ulja;
- Napajanje motora gorivom: uređaji za napajanje;
- Karburator (rasplinjač): uloga, osnovni dijelovi i princip rada, faktori koji utječu na sastav mješavine;
- Prijenosni uređaji: spojnica (kvačilo), vrste i rukovanje;
- Mjenjač: uloga, vrsta, osnovni dijelovi i način rada;
- Kardanski prijenos: uloga kardanskih vratila i zglobova;
- Diferencijal: uloga, osnovni dijelovi i način rada;
- Prednje i zadnje vješanje: uloga prednje osovine, gibnjeva, amortizera, točkova i guma;
- Okvir (ram): uloga i vrste;
- Tovarni sanduk: vrste, uloga i stanje;
- Uređaj za upravljanje: uloga, osnovni dijelovi i stanje;
- Uređaji za zaustavljanje: uloga, vrste kočionih sistema na motornim vozilima, osnovni dijelovi mehaničke, hidraulične, zračne i kombinirane kočnice; radna kočnica: uloga, efikasnost, ujednačenost djelovanja; pomoćna kočnica: uloga, efikasnost kočenja; parkirna kočnica: uloga i efikasnost;
- Dvotaktni benzinski motori: princip rada;
- Dizelski motor: princip rada, uređaji za napajanje gorivom;
- Vrste dizelskog motora (podjela prema obliku kompresionog prostora);
- Pumpa visokog pritiska (dijelovi i način rada), reguliranje snage motora posredstvom pumpe visokog pritiska;
- Brisači (vrsta i način rada);
- Reguliranje maksimalnog broja obrtaja dizelskog motora (rad centralnog regulatora);
- Akumulator (baterija): uloga i održavanje;
- Generator (vrste): dinamo mašina i alternator - razlika između diname i alternatora;
- Regler: uloga, akumulatorski prekidač: uloga;
- Električni prekidač (starter): uloga, osnovni dijelovi i način rada;
- Baterijsko punjenje: uloga indukcionog kalema, prekidača, kondenzatora i razvodnika paljenja, reguliranje paljenja;
- Svjećice: uloga, opis;

- Svjetlosni i svjetlosno-signalni uređaji: uloga, vrste, svjetlosni uređaji za osvjetljenje ceste (veliko, oboreno svjetlo i svjetlo za maglu), stanje, broj, položaj, boja, podešenost, funkcioniranje, međusobna povezanost sa propisanim svjetlima;
- Svjetlosni uređaji za označavanje vozila: prednja svjetla, zadnja svjetla za označavanje vozila - uloga, položaj, broj, boja, ujednačenost, vidljivost, funkcioniranje, povezanost sa drugim propisanim svjetlima;
- Gabaritna svjetla: uloga, broj, položaj, boja, funkcioniranje, povezanost sa drugim propisanim svjetlima;
- Žuto rotaciono svjetlo: uloga, položaj, vidljivost, boja, funkcioniranje;
- Svjetla za osvjetljavanje zadnje registarske tablice: uloga, projiciranje svjetlosti unazad, boja, funkcioniranje, povezanost sa drugim propisanim svjetlima;
- Katadiopteri (mačije oči): uloga, broj, položaj, boja, oblik, površina, vidljivost;
- Uređaji za davanje zvučnih signala: uloga, vrste, sastavni dijelovi uređaja, stanje, funkcioniranje, intenzitet zvučnih signala;
- Uređaji koji omogućavaju normalnu vidljivost - uloga, vjetrobransko staklo i druge zastakljene površine: stanje, providnost, posjedovanje oznake sigurnosnog stakla;
- Brisači vjetrobrana: uloga, broj, položaj, funkcioniranje, mogućnost podešavanja;
- Električni osigurači: uloga;
- Kontrolni i signalni uređaji - brzinomjer sa putomjerom i svjetiljkom za osvjetljavanje: uloga, funkcioniranje; kontrolna plava lampa za veliko svjetlo: uloga, funkcioniranje, istovremenost paljenja sa drugim svjetlom;
- Svjetlosni i zvučni signalizator rada pokazivača smjera: uloga, funkcioniranje, vidljivost, istovremenost paljenja sa pokazivačem smjera;
- Uređaj za odvod sagorjelih gasova: uloga, osnovni dijelovi i njihovo stanje, usmjerenost i položaj izvoda ispušne cijevi, obojenost ispušnih gasova;
- Maksimalni nivo dozvoljene buke motornih vozila;
- Uređaj za odmrzavanje i odmagljivanje vjetrobrana, uređaj za grijanje i provjetravanje kabine za vozača i prostora za putnike - uloga;
- Brave vrata: stanje, držanje, osiguranje;
- Priključci za vezivanje sigurnosnih pojaseva: uloga;
- Zavjesice na zadnjim blatobranima: uloga, stanje, položaj, veličina;
- Uređaji za osiguranje vozila od krađe: uloga, vrste i funkcioniranje;
- Oprema vozila: aparat za gašenje požara, pričvršćenost, oznaka roka trajanja;
- Znak za obilježavanje vozila zaustavljenog na kolovozu: uloga i boja.

b) Sadržaj programa ispita za motorna vozila C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D i DE kategorije i potkategorije:

Sadržaj programa za C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D i DE kategorije i potkategorije obuhvata, pored programa predviđenog za motorna vozila A1, A, B1, B, BE kategorije i potkategorije, sljedeće:

- Uređaji za upravljanje: servoupravljač, uloga i način rada;
- Pneumatski servoupravljač: uloga i način rada;
- Uređaj za zaustavljanje;
- Hidraulične kočnice: rad dvokružnog sistema kočenja;
- Hidraulične kočnice: rad trokružnog sistema kočenja;
- Hidraulične disk kočnice: princip rada; zračne kočnice: princip rada;
- Motorne kočnice: uloga i princip rada;
- Regulator za neprekidno podešavanje intenziteta kočenja: uloga;
- Put kočenja do zaustavljanja (faktori koji utječu na put kočenja, psihofizička sekunda);
- Kontrolni i signalni uređaji;
- Tahograf: uloga i ispravnost;
- Pokazivač raspoloživog pritiska pneumatskog uređaja radne kočnice: uloga i funkcioniranje;
- Uređaj za signalizaciju nedozvoljenog pritiska pneumatika: uloga i funkcioniranje vozila na kojima se mora nalaziti;
- Vučni uređaj za spajanje vučnog i priključnog vozila: uloga, pričvršćenost i pomoćna veza;
- Vrste diferencijala;
- Razvodnik snage.

V. PROGRAM ISPITA IZ OBLASTI UPRAVLJANJA MOTORNIM VOZILOM

1) Radnje prije polaska na vožnju:

- Priprema vozila za vožnju: obaveze vozača u toku pripreme, dokumenti vozača i vozila;
- Ulazak u vozilo, stavljanje motora u rad, praćenje rada motora, postizanje radne temperature.

2) Vožnja u gradu:

- Uključivanje u promet;
- Prilagođavanje kretanja vozila prema postavljenim prometnim znakovima, pravilima i uvjetima prometa;

- Vožnja kroz ulice sa slabijim prometom;
- Vožnja kroz ulice sa intenzivnijim prometom;
- Obilaženje prepreka na kolovozu;
- MIMOILAŽENJE sa drugim vozilima;
- Preticanje motornih i šinskih vozila;
- Prelaženje i vožnja pored stanice za javni prijevoz putnika;
- Vožnja pored površine sa većim intenzitetom pješackog prometa (škole, bolnice, autobuske i željezničke stanice, pijace, kina, igrališta, pozorišta i slično);
- Vožnja preko raskrsnica na kojim promet regulira službeno lice;
- Vožnja preko raskrsnica na kojim je promet reguliran postavljenim prometnim znakovima;
- Vožnja na dijelu ceste na kome je koordiniran rad svjetlosnih signala na raskrsnicama;
- Zaustavljanje vozila u naseljenim mjestima;
- Parkiranje vozila: na kolovozima, trotoarima i drugim površinama određenim za parkiranje;
- Parkiranje vozila na ograničenim prostorima;
- Zaustavljanje i parkiranje vozila u zonama gdje je parkiranje vozila vremenski ograničeno;
- Postupak pri nailasku vozila sa pravom prvenstva i vozila pod pratnjom;
- Polukružna kretanja vozila sa pravom prvenstva i vozila pod pratnjom;
- Polukružna kretanja vozila u ulicama sa i bez manevriranja;
- Polukružna kretanja na raskrsnicama;
- Vožnja kroz naseljena mjesta noću.

3) Vožnja na javnim cestama:

- Vožnja po cestama sa obilježenim i neobilježenim prometnim trakama, rukovanje upravljačem u toku vožnje;
- Promjena stepena prijenosa;
- Držanje odstojanja od vozila iza kojih se kreće;
- Obilaženje prepreka na cesti;
- Prilagođavanje kretanja vozila prema postavljenim prometnim znakovima, pravilima i uvjetima prometa;
- MIMOILAŽENJE sa drugim vozilom;
- Preticanje vozila na cestama;
- Davanje znakova i signala u toku vožnje;
- Zaustavljanje i parkiranje vozila na kolovozima ceste i na prostorima određenim za parkiranje;
- Vožnja unazad;

- Vožnja preko raskrsnice cesta, ustupanje prvenstva prolaza vozilima koja na to imaju pravo, skretanje ulijevo i udesno;
- Ulazak i izlazak iz krivina, nadvožnjaka, podvožnjaka i tunela;
- Kočenje vozila u toku vožnje kočnicama i motorom;
- Vožnja preko mostova i ostalih objekata na cestama;
- Vožnja na prijelazima preko željezničkih pruga;
- Vožnja po magli;
- Vožnja po poledici, vijavici po kolovozima pokrivenim snijegom i drugim klizavim kolovozima;
- Zaustavljanje i polazak na cesti sa većim uzdužnim nagibom;
- Polukružno okretanje na cesti sa i bez manevriranja;
- Vožnja noću.

Prilog broj 2.

_____
(Organ nadležan za obrazovanje)

Serijski broj V-1 00000001

Mjesto: _____

Broj: _____

Datum: _____

_____, rođen/a _____ godine, sa prebivalištem

(Ime i prezime)

na adresi _____, obavio/la je od _____ do _____ 20 .
godine osposobljavanje za polaganje ispita za instruktora vožnje, za
kategoriju/potkategoriju _____.

M. P.

Potpis odgovornog lica

_____

_____
(Organ nadležan za obrazovanje)

Serijski broj V-1 00000001

Mjesto: _____

Broj: _____

Datum: _____

POTVRDA

**o završenom osposobljavanju za polaganje ispita
za instruktora vožnje**

_____, rođen/a _____ godine, sa prebivalištem

(Ime i prezime)

na adresi _____, obavio/la je od _____ do _____ 20 .
godine osposobljavanje za polaganje ispita za instruktora vožnje, za
kategoriju/potkategoriju _____.

M. P.

Potpis odgovornog lica

_____

(Organ nadležan za obrazovanje)

PRIJAVA

Redni broj registra: _____

Za polaganje ispita za instruktora vožnje:

- Poznavanje propisa o sigurnosti prometa;
- Upravljanje motornim vozilom;
- Poznavanje motornih vozila, uređaja i opreme;
- Prometna psihologija;
- Pedagogija-metodika vožnje.

Molim da mi se odobri polaganje ispita za instruktora vožnje. O sebi dajem sljedeće podatke:

1.	Ime i prezime	
2.	Ime jednog roditelja	
3.	Datum, mjesto rođenja i JMB	
4.	Državljanstvo	
5.	Zanimanje	
6.	Adresa stanovanja	
7.	Kategorija za koju polaže ispit	
8.	Način pripremanja za ispit	
9.	Da li je za istu kategoriju već polagao ispit i koliko puta?	
10.	Za koju kategoriju vozila posjeduje vozačku dozvolu ili dozvolu instruktora vožnje, kada je i pod kojim brojem izdata?	
11.	Da li je podnosiocu izjave izrečena mjera zabrane izdavanja, odnosno oduzimanja vozačke dozvole, ako jeste - od koga i za koje vrijeme?	

Uz prijavu prilažem:

- Dokaz o ispunjavanju uvjeta iz člana 3. Pravilnika;
- Potvrdu o obavljenom osposobljavanju;

- Dokaz o uplaćenim troškovima za polaganje ispita;
- Ovjerenu fotokopiju vozačke dozvole.

U _____
_____ godine

Podnosilac prijave

_____

Prilog broj 4.

OBRAZAC ZA OCJENJIVANJE UPRAVLJANJA*

Mjesto: _____, datum: _____

Kategorija: _____

Ime i prezime kandidata: _____

Reg. br. vozila: _____

Početak ispita: _____ sati, stanje km sata: _____

Završetak ispita: _____ sati, stanje km sata: _____

Relacija: _____

	Broj bodova	Evidentirano (označiti)	Ukupan broj bodova	Dodatni opis greške kandidata	Broj evidentiranih grešaka kandidata (označiti)
PRIPREMA ZA VOŽNJU					
1. Ne zna ili nepravilno vrši pregled prije upotrebe vozila	10				
2. Ne prilagođava vozačko sjedište, naslon za glavu i ogledala	10				
3. Ne koristi sigurnosni pojas	100				
4. Ne uključuje ili nepravilno uključuje svjetla	30				
5. Ne zna ili nepravilno koristi opremu vozila	10				
6. Nepravilno postupava prilikom pokretanja motora	10				
7. Ne provjerava da li su zatvorena sva vrata na vozilu	10				
<i>Samo za „C“, „CE“, „D“, „DE“, C1“, „C1E“, D1“ i „D1E“</i>					
8. Ne zna ili ne vrši provjeru signalnih i kontrolnih uređaja	20				
9. Ne zna ili nepravilno popunjava i postavlja tahografski listić	30				
10. Ne zna ili nepravilno vrši prikopčavanje/otkopčavanje priključnog vozila	50				
11. Ne zna ili ne vrši provjeru količine i pritiska zraka u sistemu za kočenje	50				
UKLJUČIVANJE VOZILOM U PROMET					
12. Polazi sa mjesta trzanjem, motor se gasi	30				
13. Polazi sa uključenom ručnom kočnicom	30				
14. Vozilo se vraća unazad prilikom polaska	30				
15. Odugovlači trenutak uključjenja u promet, neodlučan	30				
VOŽNJA U PROMETU					

neodgovarajućem stepenu prijenosa																			
64. Ne zaustavlja vozilo na sigurnom i propisnom mjestu	50																		
65. Ne osigurava vozilo od kretanja	30																		
UTVRĐIVANJE UVJETA ZA SIGURNO OBAVLJANJE RADNJI VOZILOM U PROMETU																			
66. Nije se uvjerio da radnje može obaviti bez opasnosti	30																		
67. Ne provjerava uvjete koristeći vozačka ogledala	50																		
68. Ne provjerava ili nedovoljno provjerava uvjete vožnje okretanjem glave	50																		
PRESTROJAVANJE, SKRETANJE I VOŽNJA KRIVINAMA																			
69. Prestrojava se nepravilno ili prekasno	30																		
70. Pri skretanju nepropisno zauzima ili mijenja prometnu traku	50																		
71. Pogrešno koristi traku za usporenje/isključivanje ili ubrzanje/uključivanje	30																		
72. Pri skretanju vozi nepravilnom putanjom	50																		
73. Pri skretanju ili u krivini nepravilno koči ili pritiska papučicu spojke	50																		
74. Nepravilno izlazi iz krivine ili vozi slalom	30																		
MIMOILAŽENJE, PRETICANJE, OBILAŽENJE																			
75. Pri mimoilaženju/preticanju/obilaženju ne održava dovoljan razmak	50																		
76. Ne propušta vozila prema pravilima mimoilaženja	50																		
77. Pretiče ili obilazi na nedozvoljenom ili nesigurnom mjestu	100																		
78. Neodlučan je ili rizičan kod izvođenja preticanja	50																		
79. Pri preticanju ili obilaženju čini nepravilnu putanju vozilom	50																		
ODNOS KANDIDATA PREMA DRUGIM UČESNICIMA U PROMETU																			
80. Ometa ili ugrožava kretanje pješaka ili biciklista	100																		
81. Ne prati prometne situacije, ne reagira na greške drugih učesnika u prometu	100																		
82. Zapinje ili udara u objekat ili drugog učesnika u prometu	100																		
ODNOS INSTRUKTORA VOŽNJE ZA VRIJEME POLAGANJA ISPITA																			
83. Instruktor pomaže kandidatu (verbalno, rukom, glavom, pokretom...)	100																		
84. Instruktor reagira na opasnu radnju upotrebom komandi vozila	100																		
85. Instruktor koristi mobilni telefon	100																		
86. Kandidat ili instruktor ometaju provođenje ispita	100																		
OSTALE GREŠKE																			

88.										
89.										

* Za ocjenu jedne prometne situacije može se evidentirati samo jedna greška koja najviše odgovara opisu situacije.

Broj bodova: _____

_____
(potpis ispitivača)

_____
(Organ nadležan za obrazovanje)

Na osnovu prijave i priloženih dokumenata odobrava se kandidatu

_____
polaganje ispita za instruktora vožnje.

Polaganje ispita održat će se dana _____ godine u mjestu _____
sa početkom u _____ sati.

U _____
_____ godine

Potpis ovlaštenog lica
_____

SLUŽBENE ZABILJEŠKE

_____
_____
_____
_____

**ZAPISNIK
O POLAGANJU ISPITA ZA INSTRUKTORA VOŽNJE**

Ime i prezime kandidata: _____

Datum polaganja ispita: _____

A) POZNAVANJE PROPISA O SIGURNOSTI PROMETA

Članovi ispitne komisije:

1. Ispitivač _____

2. Ispitivač _____

Broj testa: _____, broj negativnih odgovara _____, bodova _____

Ocjena _____

Pitanja za usmeni dio ispita:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

Sadržaj pitanja:

Ocjena _____

Potpis članova komisije

_____
_____

B) PROMETNA PSIHOLOGIJA

Članovi ispitne komisije:

1. Ispitivač _____

2. Ispitivač _____

Broj lista sa pitanjima za usmeno polaganje: _____

Ocjena _____

Potpis članova komisije

_____
_____

C) PEDAGOGIJA

Teoretski dio ispita

Članovi ispitne komisije:

1. Ispitivač _____
2. Ispitivač _____

Broj lista sa pitanjima za usmeno polaganje: _____

Ocjena _____

Potpis članova komisije

_____
_____

D) METODIKA VOŽNJE

Praktični dio ispita

1. Ispitivač _____
2. Ispitivač _____

Greške koje je kandidat počinio u toku vožnje:

_____
_____
_____

Ocjena _____

Potpis članova komisije

_____
_____

E) POZNAVANJE MOTORNIH VOZILA, UREĐAJA I OPREME

Članovi ispitne komisije:

1. Ispitivač _____
2. Ispitivač _____

Broj lista sa pitanjima za usmeno polaganje _____

Ocjena _____

Potpis članova komisije

_____
_____

F) UPRAVLJANJE MOTORNIM VOZILOM

1. Ispitivač _____
2. Ispitivač _____

Napomena:

_____
_____

Ocjena _____

Potpis članova komisije

_____
_____

Konačna ocjena _____

Predsjednik ispitne komisije

_____

Prilog broj 6.

400 mm

150 mm

Privitak broj 6.

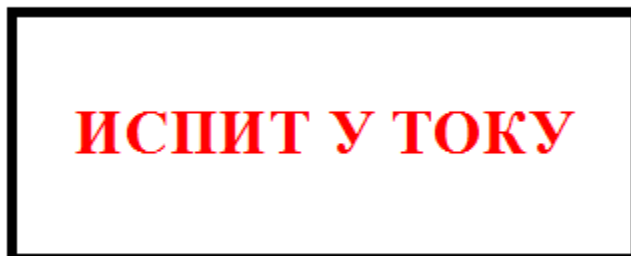
400 mm

150 mm

Прилог број 6.

400 mm

150 mm

DOZVOLA INSTRUKTORA VOŽNJE

BOSNA I HERCEGOVINA

_____

(Organ nadležan za obrazovanje)

Broj: _____

**DOZVOLA
INSTRUKTORA VOŽNJE**

Broj: _____

IME I PREZIME

JMB _____

FOTO

FOTO

85

30

35

55

**KATEGORIJE I POTKATEGORIJE ZA
KOJE SE IZDAJE DOZVOLA**

KATEGORIJE			POTKATEGORIJE		
A	Datum	M. P.	A1	Datum	M. P.
B	Datum	M. P.	B1	Datum	M. P.
BE	Datum	M. P.	C1	Datum	M. P.
C	Datum	M. P.	C1E	Datum	M. P.
CE	Datum	M. P.	D1	Datum	M. P.
D	Datum	M. P.	D1E	Datum	M. P.

Datum izdavanja _____

Rok važenja _____

Potpis ovlaštenog lica _____

